नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा आधारित

मातृ मृत्यु अध्ययन कार्यविधि २०७८

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा आधारित

मातृ मृत्यु अध्ययन कार्यविधि, २०७८

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

विषयसूची

परिच्छेद १ .... १

प्रारम्भिक १

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः १

२. परिभाषाः १

परिच्छेद २ .... २

जनगणनामा स्वास्थ्यसम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन व्यवस्था २

३. जनगणनामा तथ्याङ्क सङ्कलन व्यवस्थाः २

४. जनगणनामा स्वास्थ्यः २

परिच्छेद ३ .... ३

मातृ मृत्यु अध्ययनको उद्देश्य ३

५. अध्ययनको उद्देश्यः ३

परिच्छेद ४ .... ३

मातृ मृत्यु अध्ययन प्रक्रिया ३

६. मातृ मृत्युको पहिचान तथा सूचनाः ३

७. मातृ मृत्युको भर्बल अटप्सिः ४

८. फारामहरूको रूजुसम्बन्धी व्यवस्थाः ५

९. तथ्याङ्क प्रविष्टिः ५

१०. कोभिड -१९ महामारी र रोकथामका उपायः ५

परिच्छेद ५ .... ६

मातृ मृत्युको कारण पहिचान प्रक्रिया ६

११. भर्बल अटप्सि फारामको समिक्षाः ६

परिच्छेद ६ .... ६

डाटा प्रशोधन, विश्लेषण तथा प्रतिवेदन तयार ६

१२. डाटा प्रशोधनः ६

१३. डाटा विश्लेषणः ६

१४. प्रतिवेदनः ७

परिच्छेद ७ .... ७

अध्ययन कार्यान्वयनका लागि अभिमुखीकरण ७

१५. मुख्य प्रशिक्षक प्रशिक्षण अभिमुखीकरण (संघीय तहमा): ७

१६. प्रशिक्षक प्रशिक्षण अभिमुखीकरण (प्रदेश तहमा)ः ७

१७. स्वास्थ्यकर्मी अभिमुखीकरण (जिल्लास्तरमा)ः ७

परिच्छेद ८ ...... ७

संरचनागत व्यवस्था ७

१८. संघीय तहः ७

१९. प्रदेश तहः ९

परिच्छेद ९ ...... १०

अध्ययनमा प्रयोग हुने फाराम १०

२०. मातृ मृत्यु सूचित फारामः १०

२१. भर्वल अटप्सि फारामः १०

परिच्छेद १० ...... १०

अध्ययन कार्यतालिका १०

२२. कार्यतालिकाः १०

अनुसूची -१ ...... ११

जनगणनाअन्तर्गत हुने मुख्य क्रियाकलापहरू ११

अनुसूची -२ ...... १२

मातृ मृत्यु सूचित फारम १२

अनुसूची -३ ...... १३

भर्वल अटप्सि फाराम १३

अनुसूची -४ ...... १४

कोभिड-१९ सङ्क्रमणबाट बच्न परिपालना गर्नुपर्ने उपायहरू १४

अनुसूची -५ ...... १५

अध्ययन कार्यतालिका १५

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा आधारित मातृ मृत्यु अध्ययन कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावनाः नेपालको संविधानद्वारा प्रदत्त महिलाको सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्यसम्बन्धी हकको सम्मान, संरक्षण र परिपूर्ति गर्नको लागि मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवालाई सुरक्षित, गुणस्तरीय, सर्वसुलभ तथा पहुँचयोग्य बनाउने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

संघीय संरचनाअनुसार मातृ मृत्युदर र यसका कारणहरू पहिचान गर्न स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको संयुक्त तत्वावधानमा "राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा आधारित मातृ मृत्यु अध्ययन" लाई सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्न,

जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ को दफा ६४ बमोजिम स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस कार्यविधिको नाम "राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा आधारित मातृ मृत्यु अध्ययन कार्यविधि, २०७८" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरून्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) "अध्ययन" भन्नाले राष्ट्रिय जनगणना २०७८ ले पत्ता लगाएका प्रजनन उमेर समूहका महिलाहरूको मृत्युको बारेमा थप जानकारी लिई मातृ मृत्युको अवस्था र यसको कारण पत्ता लगाउन गरिने अध्ययन सम्झनु पर्दछ ।

(ख) "गणक" भन्नाले राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यका लागि खटिएका व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "गर्भपतन" भन्नाले गर्भमा रहेको भ्रुण स्वभाविक रूपमा जन्मन सक्ने हुनुभन्दा अगावै गर्भाशियबाट भ्रुण बाहिर निस्कने वा निकाल्ने कार्य सम्झनु पर्दछ। यस अन्तर्गत प्राकृतिक रूपमा वा दुर्घटनाको कारणले गर्भ खेर गएको वा कुनै औषधि/औजारको प्रयोगको कारणले गर्भ निकालेको अवस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "गर्भावस्था" भन्नाले गर्भधारण हुनु अघिको अन्तिम पटक महिनावारी भएको पहिलो दिनदेखि महिलाको पाठेघर भित्र गर्भ रहेसम्मको अवधि सम्झनु पर्दछ।

(ङ) "जनगणना" भन्नाले "राष्ट्रिय जनगणना २०७८" सम्झनु पर्दछ ।

(च) "परिषद" भन्नाले नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "प्रतिवेदन" भन्नाले यस अध्ययनको अन्तिम नतिजालाई सम्प्रेषण गर्नका लागि तोकिएको ढाँचा बमोजिमको विवरणलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ज) "प्रसुति अवस्था" भन्नाले प्रसुति ब्यथा शुरू भई आमाको गर्भबाट बच्चा जन्मिनु भन्दा अघिको अवस्था सम्झनु पर्दछ ।

(झ) "मन्त्रालय" भन्नाले स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) "मोबाईल एप" भन्नाले जनगणनाका दौरानमा पत्ता लागेका मातृ मृत्युलाई सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीले राष्ट्रिय डाटावेसमा प्रविष्ट गर्नका लागि तयार गरिएको मोबाईल एप सम्झनु पर्दछ ।

(ट) "विभाग" भन्नाले केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) "स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले भर्वल अटप्सि गर्ने तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ड) "स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले सरकारी, गैरसरकारी, सामुदायिक वा निजी स्तरबाट सञ्चालित अस्पताल, नर्सिङहोम, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी वा अन्य कुनै नामबाट सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ढ) "सुत्केरी अवस्था" भन्नाले आमाको गर्भबाट बच्चा जन्मिसकेपछि ६ हप्ता वा ४२ दिन सम्मको अवधिको अवस्था सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

जनगणनामा स्वास्थ्यसम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन व्यवस्था

३. जनगणनामा तथ्याङ्क सङ्कलन व्यवस्थाः (१) "जनगणना" को स्थलगत कार्य २०७८ जेष्ठ २५ देखि आषाढ ८ सम्म हुनेछ ।

(२) जनगणनाले देशभित्र अक्सर बसोबास गर्ने हरेक व्यक्ति तथा परिवारहरूको पारिवारिक तथा व्यक्तिगत आधारभूत तथ्याङ्क एवं समुदायस्तरका विवरण सङ्कलन गर्दछ ।

(३) जनगणना दुई चरणमा सञ्चालन गरिन्छ । पहिलो चरणमा सुपरिवेक्षकद्वारा घर तथा घरपरिवार सूचीकरण गरिन्छ भने दोस्रो चरणमा गणकहरूद्वारा प्रत्येक घरपरिवारमा पुगी मुख्य प्रश्नावली फाराममार्फत घरपरिवार तथा व्यक्तिको जनसाङ्ख्यिक तथा अन्य विवरण सङ्कलन गरिन्छ । दोस्रो चरणअन्तर्गत सुपरिवेक्षकबाट प्रत्येक स्थानीय तहका सबै वडामा सामुदायिक प्रश्नावलीमार्फत आधारभूत स्रोत, साधन, क्षमता र पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण लिइन्छ ।

(४) जनगणनालाई प्रभावकारी रूपमा सम्पन्न गर्नका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रतिनिधित्व सहित केन्द्र देखि वडास्तरसम्म विभिन्न संयन्त्रहरू बनाईएका छन् ।

(५) जनगणनाअन्तर्गत हुने मुख्य क्रियाकलापहरू अनुसूची -१ मा भएको व्यवस्था बमोजिम हुनेछ ।

४. जनगणनामा स्वास्थ्यः (१) जनगणनाले स्वास्थ्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित जनसाङ्ख्यिक विवरण, शैक्षिक विवरण, वैवाहिक स्थिति, बसाईसराई, परिवारमा अनुपस्थितसम्बन्धी विवरण, अपाङ्गता, प्रजननसम्बन्धी विवरण (जीवित जन्म, बाल मृत्यु), मृत्युसम्बन्धी विवरण सङ्कलन गर्दछ ।

(२) जनगणनाले समुदायस्तरमा वडाको आधारभूत विवरण (जनसङ्ख्या, जातजाती, भाषा, कृषि, उद्यम) लगायत वडाभित्र रहेका सुविधाहरू जस्तै स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाहरूको विवरण पनि सङ्कलन गर्दछ । वडाभित्र रहेका सेवा सुविधाको विद्यमान अवस्थाका सम्बन्धमा स्वास्थ्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र/शहरी स्वास्थ्य केन्द्र/सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, स्वास्थ्य चौकी, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, पुनर्स्थापना केन्द्र, सरकारी अस्पताल, सामुदायिक अस्पताल, निजी अस्पताल, एम्बुलेन्स सेवाको उपलब्धताका बारेमा विवरण सङ्कलन गर्दछ ।

(३) जनगणनाले स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध हुने सेवाहरू (गर्भावस्था परामर्श तथा गर्भावस्थाको स्वास्थ्य सेवा, प्रसुति सेवा, परिवार नियोजन सेवा, खोप सेवा, स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सेवा (परामर्श, जानकारी, सूचना), झाडापखालाको उपचार सेवा, औलोको उपचार सेवा, सामान्य आकस्मिक उपचार सेवा, आयुर्वेद तथा वैकल्पिक स्वास्थ्य सेवा, पोषण सेवा (वृद्धि अनुगमन, भिटामिन ए, आईरन चक्की वितरण आदि), सर्पदंश उपचार सेवा, रेविजको उपचार/भ्याक्सिन सेवा, निःशुल्क औषधि वितरण सेवा, प्रसुतिपछिको स्वास्थ्य सेवा (PNC) को उपलब्धताका बारेमा सूचना सङ्कलन गर्दछ ।

(४) जनगणनाले आधा घण्टाको पैदल दूरीमा क्रमशः मेडिकल डाक्टर (MBBS) को सेवाको उपलब्धता तथा हरियाली पार्क र बाल उद्यान/खेलमैदानको उपलब्धताका बारेमा सूचना सङ्कलन गर्दछ ।

(५) जनगणनाले मानिसको मृत्यु सम्बन्धमा गत १२ महिना (जनगणना भन्दा ३६५ दिन अघि देखि जनगणनाको दिनसम्म) मा मृत्यु भएका ब्यक्तिको नाम, लिङ्ग, उमेर, मृत्यु हुनुको मुख्य कारणका बारेमा सूचना सङ्कलन गर्दछ ।

(६) जनगणनाले मृतक १५ देखि ४९ वर्षको महिलाको मृत्यु गर्भावस्थामा भएको वा प्रसुति अवस्थामा भएको वा सुत्केरी भएको (बच्चा जन्मेको ६ हप्ता भित्रमा भएको वा गर्भपतन भएको वा गराएको ६ हप्ताभित्र) वा अन्य अवस्थामा भएको बारेमा सूचना सङ्कलन गर्दछ ।

परिच्छेद ३

<u>मातृ मृत्यु अध्ययनको उद्देश्य</u>

५. <u>अध्ययनको उद्देश्यः</u> (१) नेपालको संघीय, प्रादेशिक र स्थानीयस्तरमा मातृ मृत्युदरको अवस्था एवम् मातृ मृत्यु हुनुका कारणहरू यकिन गर्नु हो ।

(२) मातृ स्वास्थ्यमा भएको लगानी (Investment) र कार्यक्रम (Intervention) का बारेमा विस्तृत जानकारी प्राप्त गरी थप र परिष्कृत रूपमा व्यवहारिक कार्यक्रमहरू अवलम्बन गर्नमा उपयोगी सूचना उपलब्ध गराउनु हो ।

परिच्छेद ४

<u>मातृ मृत्यु अध्ययन प्रक्रिया</u>

६. <u>मातृ मृत्युको पहिचान तथा सूचनाः</u> (१) जनगणनाका गणकहरूले गणनाको दौरानमा कुनै घरपरिवारमा विगत १२ महिना (३६५ दिन) मा १५ देखि ४९ वर्षको महिलाको मृत्यु भए/नभएको यकिन गर्नुपर्दछ ।

(२) उपदफा १ बमोजिम महिलाको मृत्यु भएको पाइएमा निजको मृत्यु हुँदाको अवस्था जनगणनाको मुख्य प्रश्नावलीको प्रश्न नम्बर १५ को महल ६ मा कोड 1, 2, 3 वा 4 उत्तर जे आए पनि अनुसूची - २ बमोजिमको ***<u>मातृ मृत्यु सूचित फाराम</u>*** मा सार्नु/भर्नु पर्दछ ।

(३) मातृ मृत्यु सूचित फाराम भर्दा थप अध्ययनका लागि सम्बन्धित परिवारमूली वा उत्तरदाताको मञ्जुरी लिई फाराममा हस्ताक्षर गराउनुपर्दछ ।

(४) १५ देखि ४९ वर्ष उमेर समूहका महिलाको मृत्यु भएको पाइएमा सोही दिनमा गणकले आफ्नो मोबाईलबाट सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीलाई "Female Death Found" लेखी ***<u>SMS</u>*** गर्नुपर्दछ।(विभागले सञ्चालन गर्ने गणक तालिममा सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीको मोबाईल नम्बर उपलब्ध गराईनेछ)

(५) गणकबाट महिला मृत्युसम्बन्धी ***SMS*** प्राप्त गरेपछि स्वास्थ्यकर्मीले सम्बन्धित गणकसँग सम्पर्क गरी सूचित फाराममा उल्लेख भएका मृत्युमध्ये मातृ मृत्यु (कोड 1 वा 2 वा 3 भएका मात्र) को सम्पूर्ण विवरण लिनुपर्दछ । सोहीअनुसार गणकले स्वास्थ्यकर्मीलाई विवरण उपलब्ध गराउनुपर्दछ ।

(६) प्रत्येक गणकले सम्पूर्ण जनगणना अवधिमा आफ्नो कार्यक्षेत्रमा विगत १२ महिनामा कुनै पनि महिला मृत्यु भएको नपाइएमा मातृ मृत्यु सूचित फारामको जम्मा महिला मृत्यु सङ्ख्यामा शून्य '0' लेख्नुपर्दछ ।

(७) जनगणना अवधिभर (२०७८ जेष्ठ २५ देखि असार ८ गते सम्म) प्रत्येक दिन बेलुका ६ देखि ८ बजे भित्रमा स्वास्थ्यकर्मीले आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्रका सुपरिवेक्षकलाई फोन गरी गणकहरूबाट महिला मृत्यु भएको जानकारी आए नआएको सोध्नुपर्दछ ।(मन्त्रालयले सञ्चालन गर्ने स्वास्थ्यकर्मी तालिममा विभागले उपलब्ध गराएअनुसार सम्बन्धित सुपरीवेक्षकहरूको मोबाईल नम्बर उपलब्ध गराईनेछ)

(८) महिलाको मृत्यु भएको जानकारी सुपरिवेक्षकबाट प्राप्त भएपछि स्वास्थ्यकर्मीले सम्बन्धित गणकबाट *SMS* प्राप्त भए नभएको यकिन गर्नुपर्दछ । यदि *SMS* प्राप्त नभएको भए गणकलाई तत्काल सम्पर्क गरी महिलाको मृत्युको विवरण लिनुपर्दछ ।(मन्त्रालयले सञ्चालन गर्ने स्वास्थ्यकर्मी तालिममा विभागले उपलब्ध गराएअनुसार सम्बन्धित गणकहरूको मोबाईल नम्बर उपलब्ध गराईनेछ)

(९) स्वास्थ्यकर्मीले सम्बन्धित गणकलाई सम्पर्क गरी मातृ मृत्यु सूचित फाराममा उल्लेख भएका मृत्युको विस्तृत विवरण सङ्कलन गरी **मोबाईल एप**मा प्रविष्ट गर्नुपर्दछ ।

७. मातृ मृत्युको भर्वल अटप्सिः (१) स्थानीय तहको स्वास्थ्य महा/शाखाले अध्ययनका लागि तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीले विगत १२ महिनामा १५ देखि ४९ वर्षका महिलाको मृत्युको सूचना पाए लगत्तै सोमध्ये मातृ मृत्यु भएको घरपरिवारमा गई अनुसूची - ३ बमोजिमको भर्वल अटप्सि फाराम भर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त सूचनाको आधारमा प्रश्न नम्बर १५ को महल ६ मा कोड 1 वा 2 वा 3 आएमा स्वास्थ्यकर्मीले स्थानीय महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकासहित सम्बन्धित मृतक महिलाको घरपरिवारमा गई अनुसूची ३ बमोजिमको भर्वल अटप्सि फाराम भर्नुपर्दछ ।

(३) सम्बन्धित महिला मृत्यु भएको १५ दिनभन्दा पछि मात्र यथाशिघ्र छिटो भर्वल अटप्सि गर्नुपर्दछ ।

(४) जनगणनाले सूचित गरेका सबै मातृ मृत्युको भर्वल अटप्सि २०७८ असार महिना भित्रमा गरी सक्नु पर्दछ ।

(५) भरिएका भर्वल अटप्सि फारामहरू स्वास्थ्यकर्मीले स्थानीय तहमार्फत सुरक्षित साथ सम्बन्धित प्रादेशिक (जिल्ला) स्वास्थ्य कार्यालयमा पुर्याउने व्यवस्था मिलाउनुपर्दछ ।

(६) एक भन्दा बढी भर्वल अटप्सि गर्ने स्वास्थ्यकर्मी भएका स्थानीय तहहरूको हकमा सम्बन्धित स्वास्थ्यकर्मीहरूसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य महा/शाखाले भरिएका फारामहरू एक हप्ता भित्र सम्बन्धित प्रादेशिक (जिल्ला) स्वास्थ्य कार्यालयमा बुझाउनुपर्दछ ।

(७) उपदफा २ को अवस्थामा बाहेक प्रश्न नं. १५ को महल ६ मा कोड 4 आउनेहरूको हकमा नमूना छनोट विधिबाट महिला छनोट गरी स्क्रिनिङ विधिमार्फत कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।

८. <u>**फारामहरूको रूजुसम्बन्धी व्यवस्था:**</u> फारामहरूको रूजु गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछः

(क) सूचित फारामको रूजुः

(१) १५ देखि ४९ वर्ष उमेरका महिलाको मृत्यु सम्बन्धमा गणक तथा सुपरीवेक्षकबाट प्राप्त सूचना अनुरूप सूचित फारामहरू प्राप्त भए नभएको रूजु गरी सूचित भएका सबै मृत्युहरूको सूचित फाराम प्राप्त भएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ ।

(ख) भर्वल अटप्सि फारामको रूजुः

(१) प्रादेशिक (जिल्ला) स्वास्थ्य कार्यालयले दफा ७ को उपदफा ५ र ६ बमोजिम प्राप्त भएका भर्वल अटप्सि फारामहरूको सङ्ख्यालाई सूचित फारामको डाटावेसमा प्रविष्ट भएका मातृ मृत्युको सङ्ख्यासँग रूजु गरी सूचित भएका सबै मातृ मृत्युको भर्वल अटप्सि फाराम प्राप्त भएको यकिन गर्नुपर्दछ ।

(२) भर्वल अटप्सि फारामलाई रूजु गरी आवश्यकताअनुसार सम्बन्धित स्थानीय तहसँग समन्वय गरी आवश्यक सबै विवरणहरू सही तरिकाले भरिएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ ।

(३) भर्वल अटप्सि फारामलाई रूजु गरी स्वास्थ्य संस्थामा मृत्यु भएका महिलाहरूको यकिन गरी सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी उक्त मातृ मृत्युको स्वास्थ्य संस्थामा भरिने मातृ मृत्यु फाराम भरिएको यकिन गर्ने र नभरिएको भएमा भर्न र तोकिएको सफ्टवयरमा प्रविष्ट गर्न सहयोग गर्नुपर्दछ ।

(ग) भर्वल अटप्सि फाराम र मातृ मृत्यु समिक्षा (MDR) फारामको रूजुः

(१) भर्वल अटप्सि फाराम रूजु गर्दा कुनै महिलाको मृत्यु स्वास्थ्य संस्थामा भएको भए सम्बन्धित प्रादेशिक (जिल्ला) स्वास्थ्य कार्यालयले सम्बन्धित अस्पतालले मातृ मृत्यु रिभ्यु फाराम भरेर तोकिएको सफ्टवेयरमा प्रविष्ट गरे/नगरेको यकिन गर्नुपर्दछ । डाटावेसमा प्रविष्ट नभएको भए प्रविष्ट गराउनुपर्दछ ।

९. <u>**तथ्याङ्क प्रविष्टि:**</u> तथ्याङ्क प्रविष्ट गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछः

(क) सूचित फारामको प्रविष्टिः मातृ मृत्यु सूचित फारामको बिस्तृत विवरण गणकबाट प्राप्त गरे पछि स्वास्थ्यकर्मीले तोकिएको सफ्टवेयर (मोबाईल एप) मा प्रविष्ट गर्नुपर्दछ ।

(ख) भर्वल अटप्सि फारामको प्रविष्टिः मन्त्रालयमा भर्वल अटप्सि फारामहरू प्राप्त भए पछि तोकिएको सफ्टवेयरमा प्रविष्ट गर्नुपर्दछ ।

(ग) मातृ मृत्यु समिक्षा (MDR) फारामको प्रविष्टिः मातृ मृत्यु अध्ययनको सन्दर्भ अवधिभित्रमा अस्पतालमा भएका मातृ मृत्युको अस्पतालले मन्त्रालयले तोकेको ढाँचामा मातृ मृत्यु समिक्षा (MDR) फाराम भरी तोकिएको सफ्टवेयरमा प्रविष्ट गर्नुपर्दछ ।

१०. <u>**कोभिड -१९ महामारी र रोकथामका उपाय:**</u> यस अध्ययनको तयारी तथा कार्यान्वयनका सम्पूर्ण चरणहरूमा नेपाल सरकारले तोकेका स्वास्थ्यसम्बन्धी सम्पूर्ण मापदण्डहरू पूर्ण रूपमा पालना गर्नुपर्दछ। विशेष गरी मानिसहरूको भौतिक जमघटलाई न्यूनीकरण गर्ने, भौतिक दुरी कायम गर्ने, मास्कको प्रयोग र साबुन पानी वा स्यानिटाइजरको प्रयोग गर्ने गर्नुपर्दछ। अध्ययन कार्यान्वयन गर्दा गराउँदा यसका प्रत्येक चरणहरूमा कोभिड-१९ सङ्क्रमणबाट बच्न अनुसूची -४ मा उल्लेख भएअनुसारका उपायहरू पालना सबैले गर्नुपर्दछ ।

परिच्छेद ५

मातृ मृत्युको कारण पहिचान प्रक्रिया

११. भर्वल अटप्सि फारामको समिक्षाः (१) मन्त्रालयले ३ जना प्रसुति चिकित्सक/स्त्रीरोग विशेषज्ञ (Obstetrician/Gynaecologist) हरू सम्मिलित विज्ञ समूह गठन गर्नेछ ।

(२) प्रत्येक भर्वल अटप्सि फारामलाई तोकिएका दुईजना विज्ञले छुट्टाछुट्टै अध्ययन गरी मृत्युको कारण निर्क्योल गरी तोकिएको ढाँचाअनुसार आईसिडि कोड (ICD Code) भर्नुपर्दछ ।

(३) उपदफा २ बमोजिम एकजना मातृ मृत्युको दुईजना विज्ञबाट निर्क्यौल गरिएको मृत्युको कारण एउटै भएको खण्डमा त्यसलाई नै अन्तिम कारण मानी डाटावेसमा प्रविष्ट गर्नुपर्दछ ।

(४) उपदफा २ बमोजिम दुईजनाबाट पहिचान भएको मृत्युको कारण फरक पर्न गएका केशहरूमा तेस्रो विज्ञले छुट्टै अध्ययन गरी मृत्युको कारण निर्क्योल गरी तोकिएको ढाँचाअनुसार आईसिडि कोड (ICD Code) भर्नुपर्दछ ।

(५) कुनै केशको उपदफा ४ बमोजिम तेस्रो विज्ञले पहिचान गरेको मृत्युको कारण र उपदफा २ बमोजिम पहिचान भएको मृत्युको कारणमध्ये कुनै एक कारणसँग मिलेमा सोही कारणलाई नै मृत्युको अन्तिम कारण मानिने छ। कुनै मृत्युको फरक-फरक कारण पहिचान भएमा तीनै जना विज्ञहरू बिच छलफल गरी वास्तविक मृत्युको कारण पहिचान गर्नुपर्दछ ।

(६) कुनै मृत्युको कारण पत्ता लगाउन भर्वल अटप्सि फारामको सूचना पर्याप्त नभएको अवस्थामा, स्वास्थ्य संस्थामा भएका मृत्युहरूको हकमा, स्वास्थ्य संस्थामा भरिएको मातृ मृत्यु समिक्षा (MDR) फारामलाई आधार मानी मृत्युको कारण पहिचान गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद ६

डाटा प्रशोधन, विश्लेषण तथा प्रतिवेदन तयार

१२. डाटा प्रशोधनः (१) अध्ययनसँग सम्बन्धित मातृ मृत्युका कारणहरू यकिनका लागि डाटा प्रशोधनको कार्य मन्त्रालयले गर्नेछ ।

(२) अध्ययनसँग सम्बन्धित मातृ मृत्यु दरसम्बन्धी डाटा प्रशोधन विभागले गर्नेछ ।

(३) उपदफा २ बमोजिमको तथ्याङ्क प्रशोधनका लागि आवश्यक विवरण मन्त्रालयले विभागलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

(४) सङ्कलित व्यक्तिगत डाटालाई गोपनीयता कायम गर्न राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्रको सर्भरमा भण्डारण गरिनेछ ।

१३. डाटा विश्लेषणः (१) अध्ययनसम्बन्धी प्राप्त तथ्याङ्कको विश्लेषणको कार्य विभाग, परिषद र विकासका साझेदारहरूको समन्वय र सहयोगमा मन्त्रालयले गर्नेछ ।

(२) गर्भवती अवस्था, प्रसुति अवस्था वा सुत्केरी अवस्था बाहेक अन्य अवस्थामा मृत्यु भएका महिलाहरूको नमूना सङ्कलन, स्क्रिनिङ्ग जस्ता कार्यहरू सम्पादन गरी यसको अन्तिम विश्लेषण कार्य सम्पन्न हुनेछ ।

१४. <u>प्रतिवेदन</u>ः (१) गर्भवती अवस्था, प्रसुति अवस्था वा सुत्केरी अवस्था बाहेक अन्य अवस्थामा मृत्यु भएका महिलाहरूको नमूना सङ्कलन र स्क्रिनिङ्ग जस्ता कार्यहरू समेत सम्पादन गरी विश्लेषणसहित मन्त्रालयले विभाग र परिषदको समन्वयमा अध्ययनको प्रतिवेदन तयार गर्नेछ ।

(२) मन्त्रालयले विभाग र परिषदको समन्वयमा अध्ययनको नतिजालाई संघीय तथा प्रदेशस्तरमा सार्वजनिकीकरण गर्नेछ ।

(३) मन्त्रालयले आवश्यकताका आधारमा थप विश्लेषण गरी प्रतिवेदन प्रकाशित गर्नेछ ।

परिच्छेद ७

<u>अध्ययन कार्यान्वयनका लागि अभिमुखीकरण</u>

१५. <u>मुख्य प्रशिक्षक प्रशिक्षण अभिमुखीकरण (संघीय तहमा)</u>ः (१) मन्त्रालयले अध्ययनको व्यवस्थापकीय तथा प्राविधिक कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि संघीय तह र प्रत्येक प्रदेशबाट कम्तिमा दुईजना स्वास्थ्य अधिकारीहरू सम्मिलित दुई दिने मुख्य प्रशिक्षक प्रशिक्षण अभिमुखीकरण गराउनेछ ।

१६. <u>प्रशिक्षक प्रशिक्षण अभिमुखीकरण (प्रदेश तहमा)</u>ः (१) अध्ययनको व्यवस्थापकीय तथा प्राविधिक कार्यलाई प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रत्येक प्रादेशिक स्वास्थ्य (जिल्ला) कार्यालय वा सोसरहका कार्यालय/केन्द्रबाट कम्तिमा दुईजना स्वास्थ्य अधिकारीहरूलाई सम्बन्धित प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालयले मन्त्रालयको समन्वयमा दुई दिने प्रशिक्षक प्रशिक्षण अभिमुखीकरण गराउनेछ ।

१७. <u>स्वास्थ्यकर्मी अभिमुखीकरण (जिल्लास्तरमा)</u>ः (१) जनगणनाले सूचित गरेका महिला मृत्युहरूको भर्वल अटप्सि गर्नका लागि प्रत्येक स्थानीय तहबाट कम्तिमा एकजना स्वास्थ्यकर्मीलाई प्रादेशिक स्वास्थ्य (जिल्ला) कार्यालयले सम्बन्धित प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालयको समन्वयमा अभिमुखीकरण गराउनेछ ।

(२) प्रत्येक गाउँपालिकाबाट एकजना, नगरपालिकाबाट जनसङ्ख्याको आधारमा कम्तिमा एकजना, उप-महानगरपालिकाबाट तीनजना र महानगरपालिकाबाट चारजना स्वास्थ्यकर्मीलाई अभिमुखीकरण गराउनुपर्दछ ।

परिच्छेद ८

<u>संरचनागत व्यवस्था</u>

१८. <u>संघीय तहः</u> (१) निर्देशक समितिः यस अध्ययनलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन र समन्वय गर्नका लागि आवश्यक तपसिलमा उल्लेख भएअनुसार एक निर्देशक समिति गठन भएको हुनेछ ।

क) प्रमुख विशेषज्ञ, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय,	अध्यक्ष
ख) प्रमुख, नीति योजना तथा अनुगमन महाशाखा, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	सदस्य
ग) प्रमुख, गुणस्तर मापन तथा नियमन महाशाखा, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	सदस्य
घ) प्रमुख, स्वास्थ्य समन्वय महाशाखा, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	सदस्य
ङ) महानिर्देशक, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग	सदस्य
घ) निर्देशक, परिवार कल्याण महाशाखा, स्वास्थ्य सेवा विभाग	सदस्य
ङ) अध्यक्ष, विकास साझेदार संस्था	सदस्य
च) प्रतिनिधि (डब्लुएचओ, युएनएफपिए, युनिसेफ, अमेरिकी विकास सहयोग नियोग, ब्रिटिस राजदुतावास-नेपाल, जिआईजेड)	सदस्य
छ) प्रमुख, जनसङ्ख्या व्यवस्थापन महाशाखा, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	सदस्य सचिव

(२) उपदफा १ बमोजिम गठन भएको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायअनुसार हुनेछ ।

क. मातृ मृत्यु अध्ययन योजना देखि कार्यान्वयन, विश्लेषण र सोको प्रतिवेदन स्वीकृत गर्ने ।

ख. अन्तरनिकाय (सरकारी निकाय, विकास साझेदार संस्था, विज्ञसमूह) बिच समन्वय, सहकार्य र सहजीकरण गर्ने ।

ग. प्राविधिक कार्यसमितिले अध्ययन सञ्चालनका लागि स्रोत परिचालनका निमित्त तयार गरी पेश गरेको मोडालिटी स्वीकृत गर्ने ।

घ. अध्ययन कार्य कार्यान्वयनका क्रममा आइपरेका गम्भिर समस्याहरूलाई सहजीकरण गरी समाधान गर्ने ।

ङ. प्राविधिक कार्य समितिबाट प्राप्त हुने प्रगति प्रतिवेदनहरूको समिक्षा गरी आवश्यकताअनुसार विज्ञ समूहहरूको सुझाव लिई कार्यसमितिलाई पृष्ठपोषण गर्ने ।

च. प्राविधिक कार्य समितिलाई आवश्यक दिशानिर्देश गर्ने ।

छ. कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन गर्ने ।

(३) प्राविधिक कार्य समितिः (१) अध्ययनसँग सम्बन्धित प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय पक्षलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि तपसिलमा उल्लेख भएअनुसार प्राविधिक कार्यसमिति गठन भएको हुनेछ ।

क) प्रमुख, जनसङ्ख्या व्यवस्थापन महाशाखा, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय,	अध्यक्ष
ख) ब.स्वा.प्र., नीति तथा योजना शाखा, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	सदस्य
ग) ब.ज.स्वा.प्र. विकास सहायता समन्वय शाखा, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	सदस्य
घ) शाखा प्रमुख, मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य सेवा विभाग	सदस्य
ङ) सिनियर रिसर्च अफिसर, नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद	सदस्य
च) शाखा प्रमुख, जनसङ्ख्या शाखा, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग	सदस्य
च) प्रतिनिधि (डब्लुएचओ, युएनएफपिए, युनिसेफ, अमेरिकी विकास सहयोग नियोग, ब्रिटिस राजदुतावास-नेपाल, जिआईजेड, एनएचएसएसपी)	सदस्य
छ) प्रमुख, जनसङ्ख्या व्यवस्थापन तथा सूचना शाखा, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	सदस्य सचिव

(२) उपदफा ३(१) बमोजिम गठन भएको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायअनुसार हुनेछ ।

क. मातृ मृत्युसम्बन्धी अध्ययनको योजना तयार, कार्यान्वयन प्रक्रिया र गुणस्तर कायम गर्नका निमित्त अध्ययनको ढाँचा निर्देशक समितिमा पेश गर्ने ।

ख. मन्त्रालय र विभाग बिच समझदारी पत्र तयार गरी निर्देशक समितिमा पेश गर्ने ।

ग. विभागसँगको समन्वयमा मातृ मृत्यु अध्ययनको कार्यतालिका बनाउने ।

घ. अध्ययन सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत परिचालनका निमित्त मोडालिटी तयार गर्ने ।

ङ. अध्ययनका लागि आवश्यक पर्ने प्रश्नावली (फाराम), निर्देशिका, मार्गदर्शन आदि तयार गर्ने ।

च. माईल स्टोन (Mile Stones) अनुसार कार्य सम्पन्न भएको प्रगति अनुमोदनका लागि निर्देशक समिति समक्ष पेश गर्ने ।

छ. कार्यविवरणमा उल्लिखित कार्यहरू सम्पादन गर्न आवश्यकतानुसार विज्ञहरूलाई आमन्त्रण गर्न सक्ने ।

ज. अध्ययनलाई सार्थक तुल्याउन एवम् गुणस्तर कायम राख्न आवश्यकतानुसार अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्ने ।

झ. अध्ययनको क्रममा प्राविधिक, प्रशासनिक, व्यवहारिक तथा अन्य कुनै समस्या परेमा समाधान गर्ने ।

ञ. निर्देशक समितिबाट प्राप्त निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्ने ।

१९. <u>प्रदेश तहः</u> (१) यस अध्ययनसँग सम्बन्धित प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय पक्षलाई मन्त्रालयको समन्वयमा प्रदेशस्तरमा प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि ७ वटै प्रदेशमा तपसिलमा उल्लेख भए अनुसार प्रदेश स्तरीय प्राविधिक कार्यसमिति गठन भएको हुनेछ ।

क) निर्देशक, प्रदेश स्वास्थ्य (सेवा) निर्देशनालय,	संयोजक
ख) प्रतिनिधि (स्वास्थ्य) सामाजिक विकास मन्त्रालय	सदस्य
ग) विषय विज्ञ मध्येबाट १ जना	सदस्य
घ) सम्बद्ध साझेदार संस्थाका प्रतिनिधि (उपलब्ध भएमा)	सदस्य
ङ) मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य सम्पर्क व्यक्ति, स्वास्थ्य (सेवा) निर्देशनालय	सदस्य सचिव

(२) उपदफा १ बमोजिम गठन भएको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायअनुसार हुनेछ ।

क. जिल्लास्तर र प्रदेश सदरमुकामबाट आएका सहभागीलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण अभिमुखीकरण प्रदान गर्ने ।

ख. अध्ययनको प्रचार प्रसार तथा आवश्यक सूचना प्रवाह गर्ने ।

ग. अध्ययनको लागि सहयोग समन्वय र सहजीकरण गर्ने साथै आवश्यकताअनुसार सुपरिवेक्षण र अनुगमन गर्ने ।

घ. आवश्यकताअनुसार अपुग भएको प्रश्नावली (फाराम) तथा अन्य सामग्रीको व्यवस्था मिलाउने ।

(३) उपदफा (१) का अतिरिक्त जिल्लास्तरमा तपसिलमा उल्लेख भएअनुसार जिल्लास्तरीय प्राविधिक कार्यसमिति गठन भएको हुनेछ ।

क. प्रमुख, प्रदेश स्वास्थ्य (सेवा) कार्यालय,	संयोजक
ख. प्रतिनिधि, जिल्ला समन्वय समिति	सदस्य
ग. प्रमुख, सम्बन्धित शाखा तथ्याङ्क कार्यालय/जिल्ला जनगणना कार्यालय	सदस्य
घ. विषय विज्ञ मध्येबाट १ जना	सदस्य
ङ. सम्बद्ध साझेदार संस्थाका प्रतिनिधि (उपलब्ध भएमा)	सदस्य
च. मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य सम्पर्क व्यक्ति, स्वास्थ्य (सेवा) कार्यालय	सदस्य सचिव

(४) उपदफा ३ बमोजिम गठन भएको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायअनुसार हुनेछ ।

क. प्रदेश र स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने ।

ख. सबै पालिकाहरूबाट स्वास्थ्यकर्मीको छनोट गरी तालिम सञ्चालन गर्ने ।

ग. भर्वल अटप्सि गरेको नगरेको यकिन तथा सहयोग गर्ने ।

घ. भर्वल अटप्सि प्रश्नावली (फाराम) रूजु गर्ने तथा अपूर्णलाई पूर्णता गराउने व्यवस्था मिलाउने ।

ङ. प्रश्नावली र सूचित फारामलाई स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयमा पुर्‍याउने व्यवस्था गर्ने ।

च. मातृ मृत्यु समिक्षा (MDR) फाराम भर्ने भराउने तथा डाटावेसमा प्रविष्ट गराउने व्यवस्था मिलाउने ।

परिच्छेद ९

अध्ययनमा प्रयोग हुने फाराम

२०. **मातृ मृत्यु सूचित फाराम**ः (१) जनगणनाले पहिचान गरेको महिला मृत्युको सम्बन्धित स्थानीय तहलाई सूचित गर्नका लागि अनुसूची -२ बमोजिमको "मातृ मृत्यु सूचित फाराम" प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

२१. **भर्वल अटप्सि फारामः** (१) भर्वल अटप्सि कार्यका लागि मन्त्रालयले निर्माण गरेको अनुसूची -३ बमोजिमको "मातृ मृत्यु भर्वल अटप्सि फाराम" प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद १०

अध्ययन कार्यतालिका

२२. **कार्यतालिकाः** (१) जनगणनाको समय तालिका अनुरूप सिलसिलेवार मिल्ने गरी अध्ययनको कार्यतालिका अनुसूची -५ बमोजिम हुनेछ । जनगणनाको कार्यक्रम तथा समयतालिकामा कुनै फेरबदल भएमा अध्ययनका कार्यक्रम र कार्यतालिका पनि सोहीअनुसार संशोधन भएको मानी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(२) नेपाल सरकारले देशभित्र वा देशको कुनै भागमा कुनै पनि किसिमको महामारी वा रोगव्याधी फैलिएको वा गम्भिर असर परेको सूचना जारी गरेको अवस्थामा मन्त्रालयले अध्ययन तालिकालाई सोहीअनुसार परिमार्जन गरी अध्ययन सम्पन्न गर्नेछ ।

अनुसूची -१

(दफा ३ को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

जनगणनाअन्तर्गत हुने मुख्य क्रियाकलापहरू

जनगणनाका मुख्य क्रियाकलापहरू	मिति
सुपरिवेक्षकद्वारा घर तथा घरपरिवार सूचीकरण	२०७८ वैशाख २६ देखि जेष्ठ १४ सम्म (२० दिन)
गणकहरूद्वारा प्रत्येक घरपरिवारमा पुगी मुख्य प्रश्नावली फाराममार्फत घरपरिवार तथा व्यक्तिको जनसाङ्ख्यिक तथा अन्य विवरण सङ्कलन (गणना कार्य)	२०७८ साल जेष्ठ २५ देखि २०७८ आषाढ ८ सम्म (१५ दिन)
जनगणना दिवस	२०७८ आषाढ ८
प्रारम्भिक नतिजा सार्वजनिकीकरण	२०७८ असोज मसान्तभित्र
अन्तिम नतिजा सार्वजनिकीकरण	२०७९ वैशाख देखि २०८० वैशाख सम्म

अनुसूची -२

(दफा ६ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

मातृ मृत्यु सूचित फारम (Death Notification Form)

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

राष्ट्रिय जनगणना २०७८

(स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग बिच भएको समझदारी पत्रको सि.नं. २ बमोजिमको अनुसूची १)

मातृ मृत्यु सूचित फाराम

यस परिवारमा भएको मृत्युको घटनाले हामीलाई पनि दुःखी बनाएको छ। नेपालमा मातृ मृत्युको दर उच्च रहेको विगतका अध्ययनहरूले देखाएका छन्। विगत ३६५ दिनमा मृत्यु भएका १५ देखि ४९ वर्ष उमेरका महिलाको संख्या, स्थान, कारण लगायतका तथ्याङ्कको विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाले नेपाल सरकारलाई सुरक्षित मातृत्व सेवामा सुधार ल्याई मातृ मृत्युको रोकथाम गर्ने प्रभावकारी कार्यक्रम बनाउन सहयोग गर्दछ।

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले यस गणनामा तपाईंको परिवारबाट प्राप्त तपसिलका सूचनाको प्रयोग गरी थप अध्ययन गर्ने कार्यक्रम राखेको छ। तपाईंले दिनु भएका सम्पूर्ण जानकारीहरू तथ्याङ्क ऐन, २०१५ बमोजिम गोप्य राखिने छन् र सुरक्षित मातृत्व सेवा सुधारसम्बन्धी अध्ययनका लागि मात्र प्रयोग गरिनेछ। यससम्बन्धी सूचना प्रदान गरी सुरक्षित मातृत्व सेवा सुधारसम्बन्धी अध्ययनमा साथ दिनुहुन स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको तर्फबाट हार्दिक अनुरोध गर्दछौं।

जनगणना गरेको स्थान	प्रदेश	जिल्ला	नगर/गाउँपालिका	वडा नं.	गणना क्षेत्र नं.	गाउँ/टोल

सि.नं.	मृतक महिलाको पूरा नाम, थर (१५-४९ वर्ष उमेरका मृतक महिला मात्र)	मृत्यु हुँदाको उमेर (वर्षमा)	परिवारमूलीको नाम, थर	जनगणना घर क्र.सं.	जनगणना परिवार क्र.सं.	मृत्युसम्बन्धी विवरण प्रश्न नं. १५, महल ६ मा लेखिएको मृत्यु हुँदाको अवस्थाको कोड 1, 2,3 वा 4 सार्ने	महिला मृत्युसम्बन्धी थप अध्ययनका लागि मञ्जुरी दिने: परिवारमूली/ उत्तरदाताको नाम	हस्ताक्षर/ ल्याप्चे	सम्पर्क नम्बर

जम्मा महिला मृत्यु सङ्ख्याः	

फाराम भर्ने गणकको नाम, थरः__________ हस्ताक्षरः ________ मितिः________ मोबाईल नं.:________

सुपरिवेक्षकको नाम, थरः __________ हस्ताक्षरः ________ मितिः________ मोबाईल नं.:________

अनुसूची -३

(दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

भर्वल अटप्सि फाराम (Verbal Autopsy Form)

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा आधारित मातृ मृत्यु अध्ययन

भर्वल अटप्सि फाराम (Verbal Autopsy Form)

खण्ड १. परिचयात्मक विवरण

क्र. सं.	मृत्यु भएको महिलाको विवरण (सूचित फाराममा भएअनुसार उतार गर्नुहोस्।)	
१०१	महिलाको पूरा नाम, थर	
१०२	श्रीमानको पूरा नाम, थर	
१०३	परिवारमूलीको पूरा नाम, थर	
मृतक महिलाको अक्सर बसोबासको ठेगाना		
१०४	प्रदेश	
१०५	जिल्ला	
१०६	गाउँपालिका/नगरपालिका	
१०७	वडा नं.	
१०८	गाउँ/टोल	
१०९	जनगणना घर क्र. सं.	
११०	जनगणना परिवार क्र. सं.	
१११	गणना क्षेत्र नं.	
११२	मृत्यु अवस्थाको कोड (सूचित फाराममा भएअनुसार)	
भौगोलिक अवस्थिति (सम्भव भए भर्ने)		
११३	Latitude - अक्षांस (डिग्री, दशमलब) – उत्तर	
११४	Longitude - देशान्तर (डिग्री, दशमलब) – पूर्व	

नोटः उत्तरदाता छनोट गर्नका लागि धेरै व्यक्तिहरूसँग जानकारी लिनुहोस् । तर निम्न बुँदाहरूको आधारमा मुख्य उत्तरदाता छनोट गर्नुहोस् ।

- महिलाको मृत्यु भएको परिस्थिति, मृत्यु हुँदाको अवस्था र उपचार सम्बन्धमा बताउन सक्ने व्यक्ति
- मृत्यु हुँदा सँगै भएको व्यक्ति
- मृतक महिलासँग नजिकको सम्बन्ध भएको व्यक्ति
- अन्तर्वार्ताको लागि उपलब्ध भएको व्यक्ति

खण्ड २. उत्तरदातासम्बन्धी विवरण

प्र. नं.	प्रश्न	जवाफ
२०१	उत्तरदाताको पूरा नाम, थर	
२०२	उत्तरदाताको सम्पर्क नं.	
२०३	परिवारको अन्य सदस्यको सम्पर्क नं.	

प्र. नं.	प्रश्न	जवाफ
२०४	उहाँ (मृतक) को तपाईं (उत्तरदाता) सँगको के नाता, सम्बन्ध छ ?	श्रीमान्.. १ आमा/बाबु वा सासू/ससुरा.................................. २ छोरा/छोरी .... ३ परिवारको अन्य सदस्य .... ४ सेवा प्रदायक .... ५ अन्य (खुलाउने) ________________ ९६
२०५	तपाईं उहाँ (मृतक) को मृत्यु भएको समयमा उहाँ (मृतक) सँगै हुनुहुन्थ्यो ?	थिएँ.. १ थिइँन.. २
२०६	*[नोटः उहाँ (मृतक) को मृत्यु गर्भवती, प्रसुति, सुत्केरी भएको वा गर्भपतन गरेको ४२ दिन भित्र भए नभएको सुनिश्चित गर्नुहोस्।]* यदि उल्लेखित अवस्थामा मृत्यु भएको भए,	यदि मृत्यु अन्य अवस्थामा भएको भए, सो अवस्थाको बारेमा स्पष्टसँग लेखी अन्तर्वार्तालाई टुङ्ग्याउनुहोस्।

सूचित मञ्जुरी

नमस्ते, मेरो नाम..................... हो । म .... पालिकाबाट आएको हुँ । यस परिवारमा भएको घटनाले हामीलाई पनि दुःखी बनाएको छ । यस घटनाबाट पाठ सिकेर आगामी दिनमा यस्ता घटना दोहरिन नदिन के गर्नुपर्ला भन्ने सुझाव लिन आएका छौं । तपाईंले दिनु भएको जानकारीहरूले नेपाल सरकारलाई सुरक्षित मातृत्व सेवामा सुधार ल्याई महिलाहरूलाई अकालमा हुने मृत्युबाट जोगाउन मद्दत पुग्नेछ । यस सोधपुछका लागि करिब एक घण्टा समय लाग्नेछ । तपाईंले दिनु भएका सम्पूर्ण जानकारीहरू गोप्य राखिनेछन् र स्वास्थ्य सेवा सुधारका लागि मात्र प्रयोग गरिनेछ । यस अन्तर्वार्तामा भाग लिएवापत तपाईंलाई कुनै शारीरिक वा मानसिक नोक्सानी हुने छैन । यस छलफलमा सहभागी हुने वा नहुने तपाईंको स्वेच्छाको कुरा हो । यदि तपाईं कुनै प्रश्नको जवाफ दिन चाहनु हुन्न भने नदिन पनि सक्नु हुन्छ र तपाईंले चाहनु भयो भने कुनै पनि बेला यो अन्तर्वार्ता टुङ्ग्याउन सक्नुहुन्छ । तथापि, सम्पूर्ण प्रश्नहरूको सही जवाफ दिई स्वास्थ्य सेवा सुधारसम्बन्धी यस कार्यमा साथ दिनुहुन म आग्रह गर्दछु ।

२०६.१ के तपाईं यस विषयमा कुनै कुरा सोध्न चाहनुहुन्छ ?

चाहन्छु ....१ (*उत्तरदाताले कुनै कुरा सोध्न चाहेमा, उत्तरदाताको प्रश्न सुनेर उपयुक्त जवाफ दिनुपर्दछ*)

चाहन्न २

२०६.२ के तपाईं यस अन्तर्वार्तामा सहभागी हुन चाहनुहुन्छ ?

उत्तरदाताले अन्तर्वार्ता दिन मानेको/चाहन्छु १

उत्तरदाताले अन्तर्वार्ता दिन नमानेको/चाहन्न ....२ (*अन्तर्वार्ता समाप्त गर्ने*)

खण्ड ३. महिलाको मृत्युसम्बन्धी विस्तृत विवरण

कृपया, उहाँ (मृतक) को मृत्यु सम्बन्धमा शुरू देखिका थाहा भएका कुराहरू विस्तार पूर्वक बताईदिनुहोस् ।

[नोटः उत्तरदातालाई आफूखुशी भन्न दिनुहोस् र तल उल्लेखित महत्वपूर्ण जानकारीहरू नछुट्ने गरी टिपोट गर्नुहोस्। आवश्यकतानुसार थप स्पष्ट पार्न अनुरोध गर्नुहोस् । यो पानामा विवरण लेख्दा नअटेमा पाना थप गर्नुहोस् र फारामसँग संलग्न (नत्थी) गर्नुहोस्।]

• उहाँ बिरामी हुनुभएको थियो, थियो भने कहिलेदेखि र कसरी थाहा भयो ? • बिरामी भएको बेलामा के कस्ता लक्षणहरू देखिएका थिए ? • बिरामी हुने अवस्था देखि मृत्यु हुने अवस्थासम्म के के स्वास्थ्य समस्या भए ? • उपचार गराउने निर्णय भएको भए निर्णय गर्न कति समय खर्च भयो ? • उपचार गराउनुपर्छ भन्ने निर्णय गरेको भए कसले गर्यो, किन गरियो ? • उपचार कहाँ गराउने निर्णय भयो, किन ? • उपचार गराउन के के पूर्व तयारीहरू गरियो ? (जस्तैः यातायात, पैसा, साथी आदि)	• घरमा के के गरियो, क-कसले गरे ? • स्वास्थ्य संस्था पुग्न कति समय लाग्यो ? • स्वास्थ्य संस्थामा पुगिसकेपछि के भयो ? • स्वास्थ्यकर्मीले जाँच्नुभन्दा अगाडि कति समय लाग्यो ? • कसले जाँच्यो, के के गरियो ? • कति खर्च लाग्यो ? • अन्य के के समस्याहरू भए ? • यदि उपचार नगराएको भए किन उपचार गराउनु भएन ?

खण्ड ४. मृतकको व्यक्तिगत विवरण

प्र. नं.	प्रश्न	जवाफ		
४०१	*[नोटः उहाँ (मृतक) को मृत्यु गर्भसँग सम्बन्धित कुन अवस्थामा भएको थियो सोध्नुहोस् र उपयुक्त जवाफमा गोलो लगाउनुहोस् ।]* उहाँ (मृतक) को मृत्यु	हो	होइन	थाहा छैन
४०१.१	गर्भवती अवस्थामा भएको हो ?	१ (*४०२ मा जाने*)	२	९८
४०१.२	बच्चा जन्माउने बेला (प्रसुति अवस्था) मा भएको हो ?	१ (*४०२ मा जाने*)	२	९८
४०१.३	बच्चा जन्माएको (सुत्केरी भएको) ४२ दिनभित्र भएको हो ?	१ (*४०२ मा जाने*)	२	९८
४०१.४	गर्भ खेर गएको वा गर्भपतन गराउँदा वा गराएको ४२ दिन भित्र भएको हो ?	१	२	९८
४०२	उहाँ (मृतक) को मृत्यु कहिले भएको थियो ?	[ ][ ] गते [ ][ ] महिना [ ][ ][ ][ ] साल थाहा छैन ९८		
४०३	मृत्यु हुँदा उहाँ (मृतक) कति वर्षको हुनुहुन्थ्यो ? (पूरा गरेको वर्ष)	[ ][ ] वर्ष		
४०४	मृत्यु हुँदा उहाँ (मृतक) को वैवाहिक स्थिति के थियो ?	अविवाहित...१ विवाहित ....२ विधवा..३ पारपाचुके ....४ छुट्टिएको...५ विवाह नगरी सँगै बसेको (लिविङ टुगेदर)...६ थाहा छैन ९८		
४०५	उहाँ (मृतक) ले कति कक्षासम्म अध्ययन गर्नु भएको थियो ? *(पूरा गरेको कक्षा सोध्नुहोस् ।)*	लेखपढ गर्न नसक्ने............................१ लेखपढ गर्न सक्ने.............................२ पूरा गरेको कक्षाः ____________________ थाहा छैन ९८		
४०६	उहाँ (मृतक) को स्थायी बसोबास गर्ने ठाँउ कहाँ थियो ?	जिल्लाः .... स्थानीय तहः .... वडा नं. [ ][ ] गाउँ/टोलः		
४०७	मृत्यु हुनु भन्दा पहिले १२ महिना भित्रको समयमा उहाँ (मृतक) को रोजगारीको अवस्था के थियो ?	रोजगार..१ बेरोजगार..२ थाहा छैन ९८		
४०८	उहाँ (मृतक) को जातजाति के थियो? *[नोटः उत्तरदाताले भनेबमोजिम जातजातिको सूचीमा उल्लिखित जातजातिको नाम र कोड लेख्नुहोस् ।]*	जातजातिः ____________________ कोड [ ][ ][ ] अन्य (खुलाउने)__________________		

प्र. नं.	प्रश्न	जवाफ
४०९	उहाँ (मृतक) को मृत्यु कुन ठाउँमा भएको थियो ? ***[यदि स्वास्थ्य संस्थामा मृत्यु भएको भए स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना उल्लेख गर्नुहोस् ।]*** ______________________	स्वास्थ्य चौकी .... १ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र .... २ सरकारी अस्पताल .... ३ निजी अस्पताल .... ४ गै.स.सं./मिसन अस्पताल .... ५ घरमा .... ६ घरबाट स्वास्थ्य संस्था जाँदा बाटोमा........... ७ एउटा स्वास्थ्य संस्थाबाट अर्को स्वा.सं.जाँदा... ८ अन्य (खुलाउने) ______________ ९६ थाहा छैन ९८

अब म तपाईंसँग उहाँ (मृतक) गर्भवती हुनु भन्दा अगाडिको उहाँको स्वास्थ्य अवस्था बारे केही प्रश्न सोध्न चाहन्छु ।					
४१०	*[नोटः उहाँ (मृतक) गर्भवती हुनु भन्दा अगाडि उहाँलाई निम्न लिखित स्वास्थ्य समस्याहरूको बारेमा एक एक गरी सोध्नुहोस् र उपयुक्त जवाफमा गोलो लगाउनुहोस् ।]* उहाँ गर्भवती हुनुभन्दा अगाडि उहाँलाई	थियो	थिएन	थाहा भएन	जवाफ दिन नमानेको
४१०.१	मधुमेह (चिनी रोग) थियो ?	१	२	९८	९९
४१०.२	उच्च रक्तचाप थियो ?	१	२	९८	९९
४१०.३	मुटुसम्बन्धी समस्या थियो ?	१	२	९८	९९
४१०.४	थाईरोईडसम्बन्धी समस्या थियो ?	१	२	९८	९९
४१०.५	अन्य कुनै दीर्घरोग थियो ? थियो भने खुलाउनुहोस् । ______________________	१	२	९८	९९
४१०.६	मृतकले मृत्यु हुनु अगाडि विगत १२ महिनामा कुनै जटिल (बेहोस बनाएर गरिने) अप्रेसन गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
४१०.७	थियो भने के को अप्रेसन गरेको थियो खुलाउनुहोस् । ______________________	अप्रेसन गरेको मिति [ ][ ] गते [ ][ ] महिना [ ][ ][ ][ ] साल			

[नोटः प्र. नं. ४०१ रुजु गर्नुहोस् ।]

गर्भवती अवस्थामा मृत्यु भएको (प्र. नं. ४०१.१ को १ मा गोलो लगाएको भए) ↓

अन्य अवस्थामा मृत्यु भएको (प्र. नं. ४०१.२, ४०१.३, ४०१.४ को १ मा गोलो लगाएको भए) → **(खण्ड ५ मा जाने)**

४११	*यदि मृत्यु गर्भवती अवस्थामा भएको भए,* मृत्युको समयमा उहाँ (मृतक) कति महिनाको गर्भवती हुनुहुन्थ्यो ? (पूरा भएको महिना उल्लेख गर्नुहोस्)	[ ][ ] महिना थाहा छैन.................९८

खण्ड ५. गर्भ अवस्थासँग सम्बन्धित सङ्केत चिन्ह तथा लक्षणहरू

प्र. नं.	प्रश्न	जवाफ			
		थियो/ हो	थिएन/ होइन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको
५०१	के उहाँको महिनावारी नियमित रूपमा हुने गर्थ्यो ?	१	२	९८	९९
५०२	उहाँको यो कति औं पटकको गर्भ थियो ?	☐☐		९८	९९
५०३	यो गर्भ उहाँ (मृतक) को इच्छाअनुसार भएको थियो ?	१	२	९८	९९
५०४	पछिल्लो गर्भमा उहाँले गर्भ परिक्षण गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
५०५	उहाँको कहिल्यै गर्भपतन गरेको वा गर्भ खेर गएको थियो *? (यदि थियो भने कति पटक हो, सो नम्बर लेख्नुहोस् र यदि थिएन भने "0" [० ०] लेख्नुहोस्)*	☐☐		९८	९९
५०६	उहाँ (मृतक) ले कति जना जीवित बच्चा जन्माउनु भएको थियो ? *(यदि थियो भने कति जना जीवित बच्चा जन्माउनु भयो, सो नम्बर लेख्नुहोस् र यदि थिएन भने "0" [० ०] लेख्नुहोस्)*	☐☐		९८	९९
५०७	उहाँ (मृतक) ले कति जना मृत बच्चा जन्माउनु भएको थियो ? *(यदि थियो भने कति जना मृत बच्चा जन्माउनु भयो, सो नम्बर लेख्नुहोस् र यदि थिएन भने "0" [० ०] लेख्नुहोस्)*	☐☐		९८	९९
५०८	उहाँ (मृतक)ले पहिले शल्यक्रिया गरी बच्चा जन्माउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
५०९	पछिल्लो गर्भमा उहाँ (मृतक) ले डाक्टर, नर्स वा अन्य स्वास्थ्यकर्मीबाट गर्भवती जाँच सेवा लिनु भएको थियो ?	१	२ *(५१२ मा जाने)*	९८	९९
५१०	उहाँ (मृतक) ले गर्भवती जाँच सेवा लिएको भए कति पटक जाँच गराउनुभएको थियो ?	☐☐		९८	९९
५११	*[नोटः गर्भवती अवस्थामा प्रोटोकलअनुसार गर्भवती जाँच गराउनु भएको थियो कि थिएन सोध्नका लागि तलका प्रश्नहरू एकएक गरी सोध्नुहोस् र उपयुक्त जवाफमा गोलो लगाउनुहोस् ।]* उहाँ (मृतक) ले				
५११.१	चौथो (४) महिनाको गर्भवती जाँच गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
५११.२	छैटौं (६) महिनाको गर्भवती जाँच गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
५११.३	आठौं (८) महिनाको गर्भवती जाँच गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
५११.४	नवौं (९) महिनाको गर्भवती जाँच गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९

५१२	*[नोटः गर्भवती अवस्थामा हुन सक्ने निम्न समस्याहरूलाई एकएक गरी सोध्नुहोस् र उपयुक्त जवाफमा गोलो लगाउनुहोस । यदि कुनै समस्याको जवाफ "थियो" भन्ने आएमा, कति दिनको लागि उक्त समस्या भएको थियो सो "अवधि दिन" मा खुलाउनुहोस् ।]* यस (पछिल्लो पटक) गर्भवती हुँदा उहाँ (मृतक) लाई............	थियो	थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको	अवधि (दिन)
५१२.१	गर्भावस्थामा योनीबाट गन्हाउने पानी बगेको थियो ?	१	२	९८	९९	☐☐☐
५१२.२	गर्भावस्थामा ज्वरो आएको थियो ?	१	२	९८	९९	
५१२.३	गर्भावस्थामा उच्च रक्तचापसम्बन्धी समस्या थियो ?	१	२	९८	९९	
५१२.४	शरीर पूरै काम्ने (फिट्स, सिजर र कन्वल्जन) भएको थियो ?	१	२	९८	९९	

प्र. नं.	प्रश्न	थियो	थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको	अवधि (दिन)		
५१२.५	गर्भावस्थामा आँखा धमिलो देखे, टाउको दुखे, रिङ्गटा लाग्ने, माथिल्लो पेट दुखे समस्या थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.६	गर्भावस्थामा योनीबाट रक्तस्राव भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.७	गर्भावस्थामा तल्लो पेट दुखे समस्या थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.८	गर्भ पाठेघर बाहिर बसेको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.९	भ्रुण (पेटभित्रको बच्चा) धेरै चल्ने वा चल्दै नचल्ने समस्या थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.१०	गर्भावस्थामा कमलपित्त/जण्डिस भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.११	गर्भावस्थामा औलो भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.१२	गर्भावस्थामा क्षयरोग भएको थियो?	१	२	९८	९९			
५१२.१३	गर्भावस्थामा मधुमेह/चिनी रोग भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.१४	गर्भावस्थामा मुटुजन्य रोगको समस्या भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.१५	गर्भावस्थामा थाईरोईडको समस्या भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.१६	गर्भावस्थामा रक्तअल्पताको समस्या भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.१७	गर्भावस्थामा कुनै महामारीजन्य रोगको सङ्क्रमण भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
५१२.१८	अन्य (खुलाउने) ____________________	१	२	९८	९९			

खण्ड ६ गर्भपतनसम्बन्धी विवरण

[नोटः प्र. नं. ४०१ रुजु गर्नुहोस् ।]

गर्भ खेर गएको वा गर्भपतन गराउँदा वा गराएको ४२ दिन भित्र मृत्यु भएको (प्र. नं. ४०१.४ को १ मा गोलो लगाएको भए) ↓

अन्य अवस्थामा मृत्यु भएको (प्र. नं. ४०१.१, ४०१.२, ४०१.३ को १ मा गोलो लगाएको भए) → **(खण्ड ७ मा जाने)**

प्र. नं.	प्रश्न	जवाफ
६०१	यदि उहाँ (मृतक) को मृत्यु गर्भपतन गराउँदा वा गराए पछि भएको भए, गर्भपतन गराउन कहाँ जानु भएको थियो ? *[यदि स्वास्थ्य संस्थामा गर्भपतन गराएको भए स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना उल्लेख गर्नुहोस ?]* ____________________	स्वास्थ्य चौकी..........१ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र..........२ सरकारी अस्पताल..........३ निजी अस्पताल..........४ गै.स.सं. र मिसन अस्पताल..........५ क्लिनिक..........६ घरैमा गरेको..........७ धामी झाँक्री कहाँ..........८ औषधि पसलमा..........९ अन्य (खुलाउने)__________९६ थाहा छैन..........९८
६०२	उहाँ (मृतक) को गर्भपतन कुन तरिकाबाट भएको/गरिएको थियो ?	गर्भपतन गराउने औषधिको प्रयोगबाट..........१ सर्जिकल विधि (एम.भि.ए, डि.एण्ड सि, हिस्टेरेक्टोमी)...२ जडिबुटी प्रयोग..........३ आफैं भएको..........४ अन्य (खुलाउने)__________९६ थाहा छैन..........९८

प्र. नं.	प्रश्न	थियो	थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको
६०३	उहाँ (मृतक) को मृत्यु गर्भ खेर जाने क्रममा वा गर्भपतन गराउँदा/गराउने क्रममा भएको थियो ?	१	२	९८	९९
६०४	उहाँ (मृतक) को मृत्यु गर्भ आफैं खेर गएको वा गर्भपतन गराएको ४२ दिन भित्र भएको थियो ?	१	२	९८	९९
६०५	उहाँ (मृतक) को गर्भपतन सफल भएको थियो ?	१	२	९८	९९
६०६	उहाँ (मृतक) को गर्भपतन गरिसकेपछि अत्यधिक रक्तस्राव भएको थियो ?	१	२	९८	९९
६०७	उहाँ (मृतक) को गर्भपतन गरेपछि ४२ दिनभित्र ज्वरो आएको थियो ?	१	२	९८	९९
६०८	उहाँ (मृतक) को गर्भपतन गरेपछि ४२ दिनभित्र योनीबाट गन्हाउने पानी बगेको थियो ?	१	२	९८	९९
६०९	उहाँ (मृतक) को गर्भपतन गरेपछि अत्यधिक पेट दुखेको थियो ?	१	२	९८	९९
६१०	उहाँको गर्भपतन गराउँदा पाठेघरमा कुनै चोटपटक लागेको वा प्वाल परेको वा पाठेघर फुटेको थियो ?	१	२	९८	९९

खण्ड ७ प्रसुतिसम्बन्धी विवरण

[नोटः प्र. नं. ४०१ रुजु गर्नुहोस् ।]

प्रसुति अवस्था वा सुत्केरी भएको ४२ दिन भित्र मृत्यु भएको (प्र. नं. ४०१.२, ४०१.३ को १ मा गोलो लगाएको भए) ↓

अन्य अवस्थामा मृत्यु भएको (प्र. नं. ४०१.१, ४०१.४ को १ मा गोलो लगाएको भए) → **(खण्ड ९ मा जाने)**

प्र.नं.	प्रश्न	जवाफ
७०१	प्रसुति व्यथा शुरू भएको कति समय पछि बच्चा जन्मिएको थियो ?	[ ][ ] घण्टा थाहा छैन..९८
७०२	उहाँ (मृतक) को प्रसुति कहाँ भएको थियो ? *[यदि स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएको भए स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना उल्लेख गर्नुहोस् ।]* ________________________	स्वास्थ्य चौकी..१ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र ....२ सरकारी अस्पताल..३ निजी अस्पताल..४ गै.स.सं. र मिसन अस्पताल......................................५ घरैमा गरेको...६ घरबाट स्वास्थ्य संस्था जाँदा बाटोमा...........................७ एउटा स्वास्थ्य संस्थाबाट अर्को स्वा.सं. जाँदा बाटोमै............८ अन्य (खुलाउने) ________________________ ९६ थाहा छैन ९८
७०३	उहाँ (मृतक) लाई प्रसुति गराउने मुख्य व्यक्ति को हुनुहुन्थ्यो ? (एउटा जवाफमा मात्र गोलो लगाउनुहोस्)	डाक्टर ....१ स्टाफ नर्स/मिडवाईफ ....२ अनमी ....३ अन्य स्वास्थ्यकर्मी ....४ महिला स्वास्थ्य स्वयमंसेविका ....५ सुडेनी/साथीभाई ....६ अन्य (खुलाउने) ________________________ ९६ थाहा छैन ९८

७०४	उहाँ (मृतक) को कुन विधिबाट प्रसुति गराइएको थियो ?	सामान्य ....१ विशेष प्रकारको औजार (भ्याकुम वा फोरसेप) प्रयोग गरी..... २ अप्रसेन गरेर (सी.एस.) ....३ अन्य (खुलाउने) ________________________ ९६ थाहा छैन ९८

७०५	[नोटः प्रसुति गराउँदा हुन सक्ने निम्न समस्याहरू एकएक गरी सोध्नुहोस् र उपयुक्त जवाफमा गोलो लगाउनुहोस् । यदि कुनै समस्याको जवाफ थियो भन्ने आएमा, कति घण्टाको लागि उक्त समस्या भएको थियो सो अवधि घण्टामा खुलाउनुहोस् ।] उहाँ (मृतक) लाई प्रसुति गराउँदा.............	थियो	थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको	अवधि घण्टा
७०५.१	ज्वरो आएको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.२	योनीबाट गन्हाउने पानी बगेको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.३	शरीर पूरै काम्ने (फिट्स, सिजर र कन्वल्जन) भएको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.४	२४ घण्टाभन्दा लामो प्रसुति व्यथा लागेको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.५	साल अड्किएको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.६	योनीबाट अत्यधिक रगत बगेको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.७	बच्चा असामान्य अवस्था (उल्टो, छड्के आदि) मा बसेको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.८	बच्चा ज्यादै ठूलो थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.९	बच्चाको टाउको भन्दा पहिले हात खुट्टा वा अन्य अङ्ग बाहिर आएको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.१०	बेहोस भएको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.११	अप्रेसन भएको भए बेहोस गराउँदा समस्या भएको थियो ?	१	२	९८	९९	
७०५.१२	अन्य (खुलाउने) ________________________	१	२	९८	९९	

खण्ड ८. सुत्केरीसम्बन्धी विवरण

[नोटः प्र. नं. ४०१ रुजु गर्नुहोस् ।]

बच्चा जन्माएको (सुत्केरी भएको) ४२ दिनभित्र मृत्यु भएको (प्र. नं. ४०१.३ को १ मा गोलो लगाएको भए)

अन्य अवस्थामा मृत्यु भएको (प्र. नं. ४०१.१, ४०१.२, ४०१.४ को १ मा गोलो लगाएको भए) → **(खण्ड ९ मा जाने)**

प्र.नं.	प्रश्न	जवाफ
८०१	यदि उहाँ (मृतक) को मृत्यु सुत्केरी पछि भएको भए सुत्केरी भएको कति दिन पछि मृत्यु भएको थियो ?	☐☐ दिन थाहा छैन................................ ९८ जवाफ दिन नमानेको ९९

८०२	*[नोटः सुत्केरी पश्चात् हुन सक्ने निम्न समस्याहरूलाई एकएक गरी सोध्नुहोस् र उपयुक्त जवाफमा गोलो लगाउनुहोस् । यदि कुनै समस्याको जवाफ "थियो" भन्ने आएमा, कति दिनका लागि उक्त समस्या भएको थियो सो अवधि दिनमा खुलाउनुहोस् ।]* उहाँ (मृतक) लाई सुत्केरी भएको २४ घण्टा पछि...................	थियो	थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको	अवधि दिन		
८०२.१	योनीबाट धेरै रगत बगेको थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.२	योनीबाट गन्हाउने पानी बगेको थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.३	नङ, आँखाको डिल, गिंजा फुस्रो देखिएको थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.४	पेट धेरै दुख्ने भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.५	रिङ्गटा लाग्ने, मुर्छा पर्ने भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.६	शरीर पूरै काम्ने (फिट्स, सिजर र कन्वल्जन) भएको थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.७	ज्वरो आउने गरेको थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.८	योनीबाट दिसा पिसाब चुहिने थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.९	पाठेघर खस्ने समस्या र पाठेघर उल्टिएको थियो ?	१	२	९८	९९			
८०२.१०	अन्य (खुलाउने) ______________________________	१	२	९८	९९			

८०३	*[नोटः प्रोटोकलअनुसार तीन पटक सुत्केरी जाँच गराएको नगराएको सम्बन्धमा तलका प्रश्नहरू एकएक गरी सोध्नुहोस् र उपयुक्त जवाफमा गोलो लगाउनुहोस् ।]* उहाँ (मृतक) ले सुत्केरी पश्चात्............................	थियो	थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको
८०३.१	२४ घण्टामा सुत्केरी जाँच गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
८०३.२	तेस्रो (३) दिनमा सुत्केरी जाँच गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
८०३.३	सातौं (७) दिनमा सुत्केरी जाँच गराउनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९

खण्ड ९. स्वास्थ्य सेवा उपयोगसम्बन्धी विवरण ***[नोटः प्र. नं. ४०१ रुजु गर्नुहोस् । जुनसुकै कारणले मृत्यु भएको भए पनि यो खण्ड सोध्नुहोस् ।]***

प्र.नं.	प्रश्न	जवाफ
९०१	उहाँ (मृतक) ले मृत्यु हुनु अघि बिरामी हुँदा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य ठाउँमा उपचार गराउनु भएको थियो ?	थियो ....१ थिएन .... २ (*९०४ मा जाने*) थाहा छैन.......................... ९८ (*खण्ड १०मा जाने*)
९०२	यदि उहाँ (मृतक) ले मृत्यु हुनु अघि बिरामी हुँदा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य ठाउँमा उपचार गराएको भए अन्तिम पटक उपचार कहाँ गराउनु भएको थियो ? ***[यदि स्वास्थ्य संस्थामा उपचार गराएको भए स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना उल्लेख गर्नुहोस ।]*** ______________________________________	स्वास्थ्य चौकी...१ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र.................................२ सरकारी अस्पताल...३ निजी अस्पताल ....४ गै.स.सं. र मिसन अस्पताल.............................५ क्लिनिक ....६ घरैमा गरेको ....७ धामी झाँक्री कहाँ...८ औषधि पसलमा...९ अन्य (खुलाउने) ....९६ थाहा छैन.. ९८

प्र.नं.	प्रश्न	जवाफ
९०३	यदि उहाँ (मृतक) ले मृत्यु हुनु अघि बिरामी हुँदा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य ठाउँमा उपचार गराएको भए कोसँग उपचार गराउनु भएको थियो ?	डाक्टर ....१ स्टाफ नर्स/मिडवाईफ..............................२ अनमी ....३ अन्य स्वास्थ्यकर्मी ....४ सुडेनी/साथीभाई ....५ महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका ....६ अन्य (खुलाउने) ....९६ थाहा छैन ९८
९०४	यदि उहाँ (मृतक) ले मृत्यु हुनु अघि बिरामी हुँदा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य ठाउँमा उपचार नगराएको भए उपचार किन गराउनुभएन ? (बहुउत्तर सम्भव छ ।)	आवश्यक नठानेर..............................१ उपचार गराउनु पर्छ भन्ने थाहा नभएर................२ स्वास्थ्य संस्था टाढा भएर..............................३ खर्चको जोहो गर्न नसकेर..............................४ यातायातको सुविधा नभएर..............................५ अन्य (खुलाउने) ....९६ थाहा छैन ९८

खण्ड १०. मृत्युका कारणहरूसम्बन्धी विवरण

प्र.नं.	प्रश्न	हो/ थियो	होइन / थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको
१००१	***[नोटः तीन ढिलाइहरूसँग सम्बन्धित विभिन्न कारणहरूले मृत्यु भएको हुन सक्ने हुनाले सोको बारेमा एकएक गरी सोध्नुहोस् र उपयुक्त जवाफमा गोलो लगाउनुहोस् ।]*** **तपाईंको विचारमा उहाँ (मृतक) को उपचार गर्ने सन्दर्भमा..........................**				
१००१.१	स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्या छ भन्ने पहिचान गर्न ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.२	उपचार गर्ने निर्णय गर्न ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.३	दक्ष वा तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी बाहेक अन्यबाट उपचार गराएकोले ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.४	पैसा नभएर वा पैसाको व्यवस्था गर्न ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.५	यातायातको साधन नभएर र व्यवस्था गर्न ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.६	परम्परागत रीतिरिवाजले गर्दा ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.७	स्वास्थ्य संस्था एक्लै जान नसक्ने भएकोले ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.८	उपचारको लागि घरबाट अनुमति लिन ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.९	धेरै रात परेकोले स्वास्थ्य संस्था जान नसकेकोले ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००१.१०	अन्य (खुलाउने) ____________________________	....			
१००२	**अब म बिरामीको उपचार गर्ने सन्दर्भमा स्वास्थ्य संस्थासँग सम्बन्धित कारणहरूका बारेमा केही प्रश्नहरू सोध्न चाहन्छु ।** **तपाईंको विचारमा उहाँ (मृतक) को उपचार गर्ने सन्दर्भमा.............................**				
१००२.१	यातायातको सुविधा नभएको कारण प्रेषण गरेको स्वास्थ्य संस्थामा जान ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००२.२	स्वास्थ्य संस्था बिच सूचना आदानप्रदान गर्न ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००२.३	स्वास्थ्य संस्थामा भर्ना हुने बित्तिकै उपचार हुन ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९

प्र.नं.	प्रश्न	हो/ थियो	होइन / थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको
१००२.४	अघिल्लो स्वास्थ्य संस्थाको उपचार गर्ने क्षमता नभएकोले ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००२.५	यो स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्थापकीय असक्षमताले ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००२.६	स्वास्थ्य संस्थामा तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीको अभाव भएकोले ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००२.७	स्वास्थ्य संस्थामा रगतको व्यवस्थापन गर्न नसकेर ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००२.८	स्वास्थ्य संस्थामा आवश्यक औषधिको कमी भएर ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००२.९	स्वास्थ्य संस्थामा अत्यावश्यक उपकरणको अभाव भएकोले ढिलाइ भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००२.१०	अन्य (खुलाउने) ______________________	....			
१००३	**के उहाँको मृत्यु कुनै तल दिईएका प्रकारहरूबाट भएको थियो ?**				
१००३.१	के उहाँ आगोले वा अन्य रसायनले जल्नु वा पोलिनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००३.२	तपाईंको विचारमा के उहाँले आत्महत्या गर्नु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००३.३	के उहाँको मृत्यु सडक दुर्घटनामा भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००३.४	के उहाँ लडेर घाईते हुनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००३.५	के उहाँको मृत्यु पानीमा डुबेर भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००३.६	के उहाँको मृत्यु कुनै प्रकारको जनावर वा किराले टोकेको कारणले भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००३.७	के उहाँ कुनै हिंसा वा आक्रमणको शिकार हुनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००३.८	अन्य प्रकारको दुर्घटना भए खुलाउनुहोस् ?	______________________			
१००३.९	मृत्यु हुँदाका बखत उहाँ (मृतक) लाई कोभिड-१९ सङ्क्रमण पुष्टि भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००४	स्वास्थ्यकर्मीले उहाँको मृत्युको कारणका बारेमा जानकारी दिनु भएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००५	उहाँको मृत्यु अस्पतालमा भएको भए के मृत्यु प्रमाणपत्र दिईएको थियो ?	१	२	९८	९९
१००६	यदि मृत्यु प्रमाणपत्र उपलब्ध भए प्रमाणपत्रमा लेखिएअनुसार मृत्युको कारण लेख्नुहोस् ।	______________________			

खण्ड ११. जोखिमयुक्त व्यवहार

प्र.नं.	प्रश्न	थियो	थिएन	थाहा छैन	जवाफ दिन नमानेको
११०१	के उहाँले मद्यपान (रक्सी, जाँड, छ्याङ आदि) गर्नुहुन्थ्यो ?	१	२	९८	९९
११०२	के उहाँले सुर्तीजन्य पदार्थ (चुरोट, सिगार, पाईप, खैनी आदि) पिउनुहुन्थ्यो/सेवन गर्नुहुन्थ्यो ?	१	२	९८	९९
११०३	के उहाँले लागुऔषध सेवन गर्नुहुन्थ्यो ?	१	२	९८	९९

⊕ यस अध्ययनमा सहभागी हुनु भएकोमा यहाँलाई धन्यवाद छ ⊕

फाराम भर्ने व्यक्तिको विवरण				
१.नाम, थरः_______________				
२.पदः _______________				
३.कार्यालयको नामः _______________				
४.फाराम भरेको मिति		गते	महिना	साल
५.मोबाईल नं.				
६.दस्तखतः				

फाराम समिक्षा गर्ने व्यक्तिको विवरण				
१.नाम, थरः _______________				
२.पदः _______________				
३.कार्यालयको नामः _______________				
४. फाराम समिक्षा गरेको मिति		गते	महिना	साल
५.मोबाईल नं.				
६.दस्तखतः				

जातजातिको सूची

जातजातिको नाम	कोड	जातजातिको नाम	कोड	जातजातिको नाम	कोड	जातजातिको नाम	कोड	जातजातिको नाम	कोड
क्षेत्री	1	ब्राह्मण/तराई	27	झाँगड/धागर	53	गाइने	79	घले	105
ब्राम्हण	2	कथवानीया	28	बाँतर/सरदार	54	जिरेल	80	खवास	106
मगर	3	घर्ती/भुजेल	29	बरई	55	दुरा	81	राजधोव	107
थारु	4	मल्लाह	30	कहर	56	बादी	82	कोरी	108
तामाङ	5	कलवार	31	गनगाई	57	मेचे	83	नाछिरिङ	109
नेवार	6	कुमाल	32	लोध	58	लेप्चा	84	याम्फु	110
मुसलमान	7	हजाम /ठाकुर	33	राजभर	59	हलखोर	85	चाम्लिङ	111
कामी	8	कानु	34	थामी	60	पंजाबी/सिख	86	आठपहरिया	112
यादव	9	राजवंशी	35	धिमाल	61	किसान	87	सरवरिया	113
राई	10	सुनुवार	36	भोटे	62	राजी	88	बान्तवा	114
गुरुङ	11	सुढी	37	बिन	63	व्याँसी/सौका	89	डोल्पो	115
दमाई/ढोली	12	लोहार	38	गडेरी/भेडियार	64	हायु	90	ऋमात	116
लिम्बु	13	तत्मा/तत्वा	39	नुराङ	65	कोचे	91	थुलुङ	117
ठकुरी	14	खत्वे	40	याक्खा	66	धुनीया	92	मेवाहाङ वाला	118
सार्की	15	धोवी	41	दराइ	67	वालुङ	93	बाहिङ	119
तेली	16	माझी	42	ताजपुरिया	68	मुण्डा	94	ल्होपा	120
चमार/हरिजन/राम	17	नुनीया	43	थकाली	69	राउटे	95	देव	121
कोइरी	18	कम्हार	44	चिडिमार	70	ह्योल्मो	96	साङपाङ	122
कुर्मी	19	दनुवार	45	पहरी	71	पथ्थरकट्ठा/ कुशवाडिया	97	खालिङ	123
सन्यासी/दशनामी	20	चेपाङ/प्रजा	46	माली	72	कुसुण्डा	98	तोप्केगोला	124
धानुक	21	हलुवाई	47	बङ्गाली	73	ल्होमी	99	लोहोरुङ	125
मुसहर	22	राजपूत	48	छन्त्याल	74	कलार	100	राना थारु	126
दुसाध/पासवान/पासी	23	कायस्थ	49	डोम	75	नटुवा	101	भूमिहार	127
शेर्पा	24	बढई	50	कमर	76	ढाँडी	102	विदेशी	995
सोनार	25	मारवाडी	51	बोटे	77	धन्कार/धरिकार	103	अन्य	999
केवट	26	सतार/सन्थाल	52	ब्रम्हु/बरामो	78	कुलुङ	104		

<u>अनुसूची -४</u>

(दफा १० सँग सम्बन्धित)

कोभिड-१९ सङ्क्रमणबाट बच्न परिपालना गर्नुपर्ने उपायहरू

कोभिड-१९ सङ्क्रमणबाट बच्न अनुसूची ५ मा उल्लेख भएअनुसारका उपायहरू पालना सबैले गर्नुपर्दछ ।

क. बेलाबेलामा साबुनपानीले कम्तिमा २० सेकेण्ड मिचिमिचि हात धुने वा अल्कोहल भएको स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने ।

ख. मास्क लगाउने ।

ग. फेससिल्ड लगाउने ।

घ. भौतिक दुरी कायम गरी अन्तर्वार्ता सञ्चालन गर्ने ।

ङ. खोक्दा वा हाछ्यु गर्दा नाक मुख टिस्यू पेपर वा कुहिनाले छोप्ने ।

च. हात मिलाउनु वा अङ्कमाल गर्नुको सट्टा नमस्कार गर्ने ।

छ. भिडभाडमा नजाने ।

ज. प्रत्येक उत्तरदाताहरूले पनि भौतिक दुरी लगायत अन्य सुरक्षाका उपायहरू अवलम्वन गर्ने ।

अनुसूची -५

(दफा २२ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

अध्ययन कार्यतालिका

अध्ययनका क्रियाकलाप	मिति
मातृ मृत्यु सूचित फाराम तयारी कार्य	▪ २०७७ फागुन मसान्तभित्र
भर्वल अटप्सि फाराम, निर्देशिका र कार्यविधि विकास	▪ २०७८ वैशाख १५ भित्र
अभिमुखीकरणः ▪ केन्द्र तहमा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सञ्चालन ▪ प्रदेश तहमा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सञ्चालन ▪ भर्वल अटप्सि गर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरूको अभिमुखिकरण	 ▪ २०७८ वैशाखमसान्त ▪ २०७८ वैशाखमसान्त ▪ २०७८ जेष्ठ १६ गतेभित्र
गणकले मातृ मृत्यु भएका घरपरिवार पत्ता लगाई स्वास्थ्यकर्मीलाई सूचित गर्ने कार्य	२०७८ जेष्ठ २५ देखि २०७८ आषाढ ८ सम्म
स्वास्थ्यकर्मीले भर्वल अटप्सि गर्ने कार्य	२०७८ जेष्ठ २६ देखि आषाढ ३१ गते
गर्भवती अवस्था, प्रसुति अवस्था वा सुत्केरी अवस्था बाहेक अन्य अवस्थामा मृत्यु भएका केशहरूको नमूना सङ्कलन गरी स्क्रिनिङ कार्य	२०७८ भाद्र - आश्विन महिना
कोडिङ्ग, विश्लेषण, रिपोर्ट तयारी, नतिजा प्रकाशन कार्य	२०७८ कार्तिक देखि २०८० वैशाख